

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo J. J. skierowane przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej im.F. S. z siedzibą w G. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku wydanego przez ten Sąd w sprawie o sygn. akt II C 1029/11 oraz nie obciążył powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że powódka podnosiła, że pozwana kasa powinna dochodzić spełnienia świadczenia pieniężnego z tytułu spłaty pożyczki, którego dotyczył wyrok wydany we wskazanej sprawie, od zakładu ubezpieczeń, który udzielił powódce ubezpieczenia stanowiącego zabezpieczenie pożyczki. Zdaniem powódki wiarygodność pozwanej kasy, której dotyczył wyżej wskazany wyrok, „nie powinna być wymagalna”.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powódki kosztami procesu.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2012 roku sygn. akt II C 1029/11, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia uwzględnił powództwo (...) im. (...) przeciwko J. J. o spełnienie świadczenia pieniężnego.

Postanowieniem z dnia 23 maja 2013 roku odrzucono apelację pozwanej. Wyrok z dnia 24 kwietnia 2012 roku uprawomocnił się.

Sąd I instancji uznał, że wnioski dowodowe zgłoszone w punktach 4-6 pozwu nie podlegały uwzględnieniu jako niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sama powódka przyznała, że jej ostatnia wpłata na rzecz pozwanej kasy na poczet należności stwierdzonej wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. II C 1029/11, miała miejsce w 2010 roku, a zatem jeszcze przed zamknięciem rozprawy w tej sprawie. Okoliczność ta nie mogła zatem stanowić podstawy uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego i zbędne było zobowiązanie pozwanej kasy do sporządzenia zestawienia wpłat, których dokonała na jej rzecz powódka. Z kolei ewentualne wyegzekwowanie jakichkolwiek sum od powódki w toku postępowania egzekucyjnego nie miało znaczenia w sprawie, gdyż okoliczność ta również nie mogła skutkować pozbawieniem tytułu wykonawczego wykonalności.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy odwołał się do treści art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności będącego orzeczeniem sądowym, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane. Dłużnik może powództwo oprzeć także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Zdaniem Sądu I instancji twierdzenia powódki o tym, iż pozwana kasa powinna skierować swoje roszczenie dotyczące zapłaty przez powódkę należności z tytułu spłaty pożyczki w pierwszej kolejności do (niewskazanego z nazwy) zakładu ubezpieczeń, nie mają znaczenia w sprawie, gdyż – niezależnie od oceny zasadności tychże twierdzeń - nie dotyczą one żadnego zdarzenia, które miałyby miejsce po powstaniu tytułu egzekucyjnego, tj. po wydaniu wyroku w sprawie II C 1029/11. Analogiczny zarzut powódka podnosiła także w sprawie II C 1029/11 i był on przedmiotem rozpoznania przez sąd w tamtej sprawie.

W niniejszej sprawie powódka nie powoływała się na żadne zdarzenie, które miałyby miejsce po dacie wydania wyroku w sprawie II C 1029/11 i które skutkowałyby wygaśnięciem stwierdzonego w tym wyroku zobowiązania J. J. na rzecz (...) im. (...) w G. lub prawną niemożnością egzekwowania tego świadczenia.

Ewentualne wyegzekwowanie jakichkolwiek sum od powódki w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego wyroku wydanego w sprawie II C 1029/11 nie ma znaczenia

w niniejszej sprawie, gdyż wyegzekwowanie przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym nie może stanowić podstawy wytoczenia powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał powództwo wytoczone za bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd rejonowy orzekł na podstawie art.102 k.p.c., odstępując od obciążenia powódki kosztami procesu na rzecz strony pozwanej – w oparciu o podane przez powódkę na rozprawie oraz w jej pisemnym oświadczeniu stanowiącym podstawę do zwolnienia od kosztów sądowych okoliczności dotyczące sytuacji majątkowej oraz dochodów powódki.

Apelację od przedmiotowego wyroku wywiodła powódka, zaskarżając wyrok w całości. Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania przez pominięcie zgłoszonych w pozwie wniosków dowodowych i tym samym błędne ustalenie stanu faktycznego. Nadto podniosła naruszenie art.379 pkt 5 k.p.c. skutkujące nieważnością postępowania poprzez pozbawienie powódki możliwości obrony jej praw i odmowę ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości.

(apelacja k. 101-106)

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k.110-110 odw.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Powództwo przeciwegzekucyjne regulowane w art.840 k.p.c. jest środkiem merytorycznej obrony przez egzekucją. Powództwo to nie prowadzi jednak do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Jego celem nie jest podważenie treści orzeczenia sądowego, a przedmiotem sporu jest wykonalność tego orzeczenia.

Zgodnie z art.840 § 1 k.p.c. powództwo opozycyjne może być oparte na jednej z trzech podstaw. Po pierwsze, powództwo może być oparte na zaprzeczeniu zdarzeń, na których oparto klauzulę wykonalności. W grę wchodzi zarzuty dotyczące zdarzeń, które miały miejsce przed powstaniem tytułu egzekucyjnego oraz takie, które miały miejsce po powstaniu tego tytułu, a przed nadaniem klauzuli wykonalności. Jeśli chodzi o zarzuty oparte na zdarzeniach sprzed wydania tytułu egzekucyjnego, to de facto chodzi o zaprzeczenie treści tytułu egzekucyjnego. W taki sposób nie mogą być jednak kwestionowane wszystkie tytuły wykonawcze, tj. takie co do których zachodzi m.in. powaga rzeczy osądzonej, a zatem orzeczenia sądowe.

W odniesieniu do orzeczeń sądowych powództwo przeciwegzekucyjne może być oparte na drugiej z podstaw, określonej w art.840 § 1 pkt 2 k.p.c. Podstawa ta zachodzi wtedy, gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a w przypadku gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądowe po zamknięciu rozprawy, nastąpiło takie zdarzenie, w wyniku którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Chodzi o zdarzenia, które wywołują skutek materialnoprawny.

Należy przyznać rację Sądowi Rejonowemu, gdy wywodzi, że powódka nie powołała się na żadne zdarzenie istotne z punktu widzenia art.840 § 1 pkt 2 k.p.c., a zatem takie, które nastąpiło po zamknięciu rozprawy w sprawie o sygn. II C 1029/11. W pozwie, a następnie w apelacji powódka podnosiła, że pozwana kasa oszczędnościowo-kredytowa powinna swoje żądanie kierować w pierwszej kolejności do zakładu ubezpieczeń. Tego rodzaju zarzut mógł być poddany ocenie co do zasadności jedynie w toku postępowania w sprawie sygn. II C 1029/11 i był w nim zgłoszony. Jego ponowna

ocena w niniejszej sprawie jest niedopuszczalna z uwagi na powagę rzeczy osądzonej z jakiej korzysta prawomocny wyrok w sprawie II C 1029/11.

Z tych samych względów nieistotny dla rozstrzygnięcia był zarzut dokonania wpłat na poczet zadłużenia (spełnienia świadczenia), skoro powódka przyznała, że ostatniej wpłaty dokonała przed wydaniem przedmiotowego wyroku.

Dla rozstrzygnięcia powództwa opozycyjnego nie jest istotna także wysokość sum wyegzekwowanych od powódki na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego przez komornika sądowego. Powództwo to ze swojej istoty może być realizowane tylko wtedy, gdy istnieje możliwość wykonywania tytułu. Jeżeli możliwość wykonywania tytułu ustała z uwagi na wyegzekwowanie świadczenia, to ustaje też prawo wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, bo tytuł skonsumowany nie może być wykonywany.

Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy ocenił żądanie powódki jako niezasadne. Oceny tej dokonał przy tym w oparciu o prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy uznaje za własne. Wnioski dowodowe zgłoszone przez powódkę zmierzały do wykazania okoliczności jakie miały miejsce przed powstaniem tytułu wykonawczego i podlegały oddaleniu, zgodnie z art.227 k.p.c. Przedmiotem dowodu mogą być jedynie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Nie jest także uzasadniony podniesiony w apelacji zarzut pozbawienia powódki możliwości obrony jej praw. Odmowa uwzględnienia wniosku strony o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu nie prowadzi do nieważności postępowania z uwagi na pozbawienie jej możliwości obrony. Sąd nie jest związany wnioskiem strony w tym przedmiocie, a ustanowienie pełnomocnika jest możliwe dopiero, gdy sąd uzna jego udział w sprawie za potrzebny (art. 117 § 5 k.p.c.). W konsekwencji nieuwzględnienie wniosku powódki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie prowadziło do pozbawienia powódki możliwości obrony jej interesów.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art.385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art.391 § 1 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika strony pozwanej została ustalona zgodnie z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust.1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013 poz.462 ze zm.).